A close-up photograph of an open book, showing the edges of many pages that have turned a deep yellow or gold color, suggesting age. The pages are fanned out, and the central gutter where the pages meet is visible. The lighting is dramatic, highlighting the texture of the paper against a dark background.

Дослідження ринку книг в Україні

Травень, 2008

**Дослідження проведено з ініціативи
Міжнародного фонду "Відродження" та Фонду східноєвропейського книжкового
проекту (Амстердам), за підтримки програми МАТРА Міністерства закордонних справ
Нідерландів.**

Про проект

2

- Проект «Дослідження книжкового ринку» є складовою Українського книжкового проекту (2006-2008).
- Ініціатором дослідження є Міжнародний фонд «Відродження» та Фонд східноєвропейського книжкового проекту, Амстердам. Дослідження проводиться за підтримки програми МАТРА Міністерства закордонних справ Нідерландів.
- Дослідження проводить компанія GfK Ukraine (www.gfk.com), яка була обрана за результатами тендеру, що відбувся навесні 2006-го року між п'ятьма маркетинговими компаніями.
- Комплексне дослідження українського книжкового ринку складатиметься з трьох частин і має на меті:
 - дослідити, яка частка українського населення купує книжки, та якими є мотивації цих покупок;
 - вивчити канали реалізації книжок;
 - проаналізувати відмінності між покупцями за каналами реалізації та соціально-демографічними характеристиками;
 - вивчити сезонні коливання на книжковому ринку;
 - зібрати та проаналізувати інформацію про видавців і роздрібних та гуртових продавців, які працюють на ринку України.

1

Метод та вибірка

Метод та вибірка

4

Тип дослідження:	Регулярне дослідження “Омнібус”
Метод:	Особисті інтерв'ю вдома у респондента
Розмір вибірки:	1 000 інтерв'ю з респондентами і віці 15-59 років (населення у віці 15-59 становить 62.1% від загального населення України і є найбільш активною частиною споживачів)
Похибка вибірки:	Максимальна похибка вибірки у дослідженні (без врахування дизайн-ефекту) складає 3,1%
Метод відбору респондентів:	Випадковий маршрутний відбір
Час проведення опитування:	Перша хвиля - з 12 по 27 вересня 2006 року; Друга хвиля – з 08 по 22 грудня 2006 року; Третя хвиля – з 10 по 24 березня 2006 року; Четверта хвиля – з 11 по 25 червня 2007 року; П'ята хвиля – з 10 по 22 грудня 2007 року; Шоста хвиля – з 17 по 31 березня 2008 року.
Менеджер проекту:	Інна Волосевич Tel.: +230 02 60 E-mail: Inna.Volosevych@gfk.ua

Примітки до дослідження

5

Регіон	Області
Північний	Житомирська, Київська, Сумська, Чернігівська
Західний	Волинська, Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Рівненська, Тернопільська, Чернівецька
Центральний	Вінницька, Кіровоградська, Полтавська, Черкаська
Південний	АР Крим, Миколаївська, Одеська, Херсонська
Східний	Донецька, Запорізька, Луганська, Харківська

- Оскільки розмір соціальних та демографічних категорій (за статтю, віком, регіонами, часткою покупців книжок, жанрами куплених книжок тощо) респондентів приблизно однаковий в усіх хвилях опитування, наводиться кількість респондентів лише за останню хвилю.
- Статистична значущість відмінності між даними вираховується з імовірністю не менше 90%.
- Регіон “Центр” об’єднує Центральний та Північний регіони (не враховуючи Києва). Така трансформація зумовлена надто низькою наповненістю покупців книжок з цих регіонів для статистичного аналізу їх окремо.
- “Покупцями книжок” у звіті названо тих респондентів, які купили хоча б 1 книжку протягом останніх трьох місяців. Таким чином, скажімо, “частка покупців книжок у березні 2007” позначає респондентів, які купили хоча б 1 книжку протягом січня-березня 2007.

2

Висновки щодо ринку книг за рік

Основні тенденції на книжковому ринку за рік (березень 2007 – березень 2008)

- **Частка респондентів (у віці 15-59 років), що особисто купували принаймні 1 книжку протягом останніх 3 місяців, зменшилась протягом року на 4% і становить 36% у березні 2008 року.** Тенденція до зниження частки покупців книжок була зафіксована, починаючи з вересня 2006. Щокварталу спад становив близько 2-3%, поступово зменшивши частку покупців від 42% у вересні 2006 до 34% у грудні 2007. У березні 2008 зниження частки покупців книжок припинилося.
Зниження частки покупців книжок з вересня 2006 по червень 2007 скоріше за все пояснюється **сезонністю**, а з червня 2007 по грудень 2007 - **різким подорожчанням книжок** (середня вартість купленої книги у грудні 2006 становила 21 грн., у червні 2007 – 23,9 грн., а у грудні 2008 – вже 29,8 грн.). При цьому, у березні 2008 ціна придбаної художньої та навчальної літератури навіть зменшилася на 4-5 гривень – і, відповідно, припинилося скорочення частки покупців книжок.
- Зменшення частки покупців книжок переважно в основному відбулося за рахунок **активної частини населення у віці 20-39 років**, що проживає в містах з населенням 50-500 тис.
- **Однією з причин зменшення купівлі книг може бути також зниження інтересу до книжок**, що в свою чергу також може пояснюватись економічними причинами. Серед не покупців книжок з кожною хвилиною дослідження збільшується кількість тих, хто зазначав відсутність потреби у книжках/цікавості до книжок (з 49% у березні 2007 до 56% у березні 2008). Опитані рідше, ніж у червні 2007, називали рекламу як одну з причин купівлі книги, що може свідчити про меншу увагу до книг в публічному просторі.
- За рік відбулося також статистично значуще зниження середньої кількості придбаних книжок: з 3,1 у березні 2007 до 2,7 у березні 2008.
- **Поступово збільшується кількість книжок, придбаних українською мовою: порівнюючи з минулим роком, їх кількість зростає з 35% до 40%. Однак у березні 2008 частка придбаних україномовних книжок зменшилась порівняно з груднем 2007 з 46% до 40%.** Це може пояснюватися необхідністю купувати навчальні книги українською мовою восени, а разом зі спадом попиту на навчальні книжки знижується частка куплених україномовних книг.

3

Характеристики покупців книжок

Характеристики покупців книжок (1)

Річна динаміка:

Зменшення частки покупців книжок у березні 2008 року у порівнянні із березнем 2007 року з 40% до 36% відбулося за рахунок наступних соціально-демографічних категорій:

- Опитаних з середнім та вище рівнем добробуту;
- Респондентів 20-39 років;
- Працюючих респондентів та студентів;
- Респондентів із Західного та Східного регіонів;
- Респондентів, в сім'ях яких є діти до 16 років;
- Жителів міст з населенням 51-500 тисяч людей.

Зменшення середньої кількості придбаних книжок у березні 2008 року у порівнянні із березнем 2007 року з 3,1 до 2,7 відбулося за рахунок наступних соціально-демографічних категорій:

- Чоловіків
- Респондентів до 29 років і респондентів 50-59 років.

Характеристики покупців книжок (2)

Опис демографічних характеристик покупців книжок:

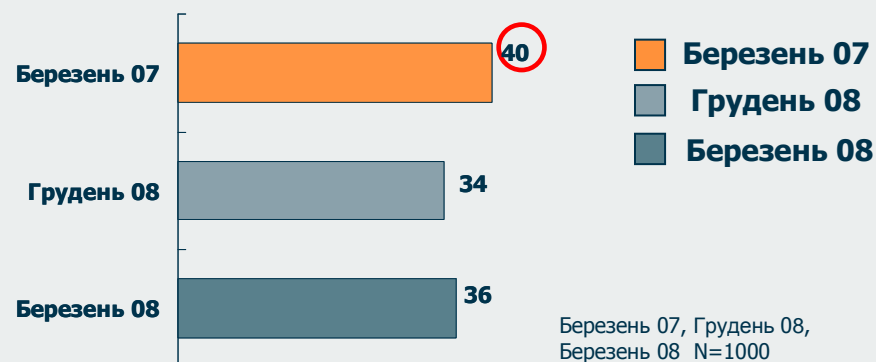
- **Жінки** продовжують купувати книжки частіше, ніж чоловіки: 43% жінок купували принаймні 1 книжку, тоді як частка покупців книжок серед чоловіків становила лише 27%. Чоловіки у березні 2007 року в середньому купували більше книжок, ніж у березні 2008 (2,8 та 2,3 книги відповідно) - середня кількість куплених книжок у березні 2008 року порівняно з березнем 2007 року зменшилася саме за рахунок чоловіків.
- Найбільша частка покупців книжок зазвичай серед громадян у віці від 20 до 39 років. Проте, у березні 2008 року саме серед респондентів цього віку відбувся значущий спад купівлі книжок – біля 10% для кожної з категорій 20-29 та 30-39 років. Також зменшилася і середня кількість придбаних ними книг – з 3-ох до 2,1-2,2. Окрім того, на 9% порівняно з груднем 2007 збільшилася кількість респондентів у віці 50-59 років, що протягом останніх трьох місяців купували книги, хоча середня кількість придбаних ними книг також суттєво зменшилася – з 4,2 до 2,8. Таким чином, жодна з вікових категорій не вирізняється за рівнем купівлі книг у березні 2008 року.
- Відповідно до вікового розподілу, спад купівлі книг відбувся серед студентів (з 44% до 33% за рік) та громадян, що працюють (з 41% до 35% за рік), а збільшення частки покупців – серед пенсіонерів (з 18% до 38% за рік). Таким чином, пенсіонери перестали бути тією категорією, яка найменше купує книги. Так само, як і вікові групи, категорії статусу зайнятості не відрізняються одна від одної за рівнем купівлі книг в останній хвилині опитування.
- Впродовж усіх хвиль опитування частки покупців книжок в різних регіонах України коливаються і чіткої тенденції щодо того, що в якомусь регіоні переважно купують більше чи менше книжок, ніж в інших регіонах, не простежується. Проте, в березні 2008 року порівняно з минулим роком відбулося значуще зменшення часток покупців серед жителів Східного та Західного регіонів.
- Серед **респондентів, що проживають у сім'ях з дітьми, молодшими за 16 років** кількість покупців книг зменшилася на 8% за рік, проте вони продовжують частіше купувати книжки, ніж ті, в сім'ях яких немає дітей.
- Частка покупців книжок у **містах з населенням 51-500 тис.** зменшилася протягом року з 43% до 34%, таким чином жителі згаданих міст поруч із жителями села купують книги менше, ніж жителі решти міст.
- Серед жителів з найнижчим рівнем життя за суб'єктивною оцінкою найменше покупців книжок. Порівняно з минулим роком респонденти середнього та вище рівня життя купували менше книг (на 9%).

Покупці книжок: демографічні характеристики (1)

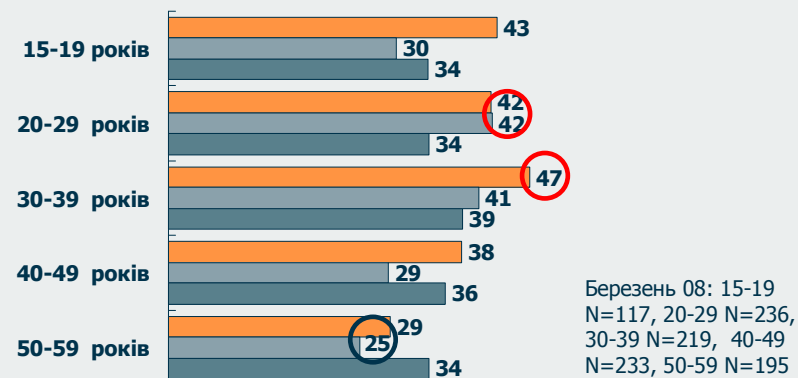
% до всіх респондентів в кожній хвилі опитування та категорії

○ Вказує, що даний відсоток значуще більший за відповідний йому у березні 08

ЗАГАЛЬНА ЧАСТКА ПОКУПЦІВ КНИЖОК

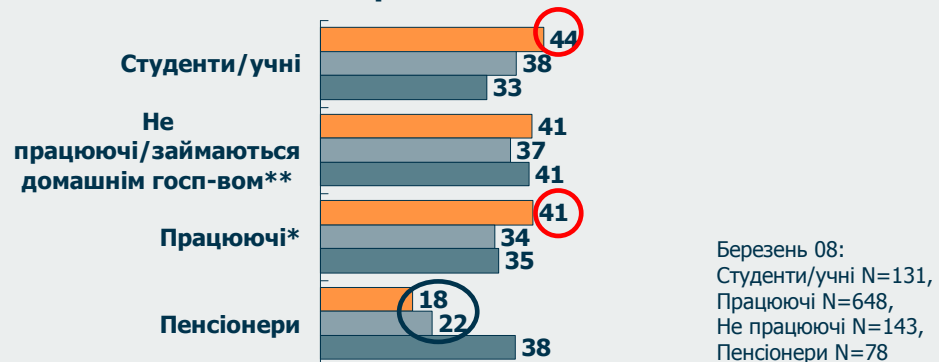

ЧАСТКА ПОКУПЦІВ: ВІК

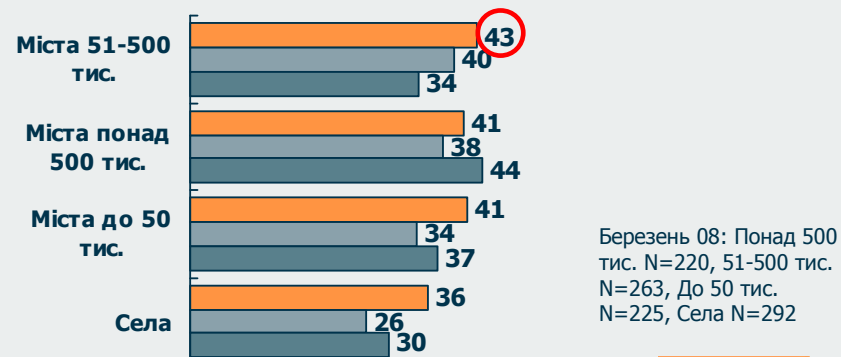

11

ЧАСТКА ПОКУПЦІВ: ЗАЙНЯТІСТЬ

ЧАСТКА ПОКУПЦІВ: ТИП НАСЕЛЕНОГО ПУНКТУ

Примітка: *працюючі включають категорії самозайнятих та працівників за наймом. **Не працюючі: домогосподарки, тимчасово не працюючі. Така трансформація зумовлена надто низькою наповненістю вищевказаних категорій для статистичного аналізу їх окремо

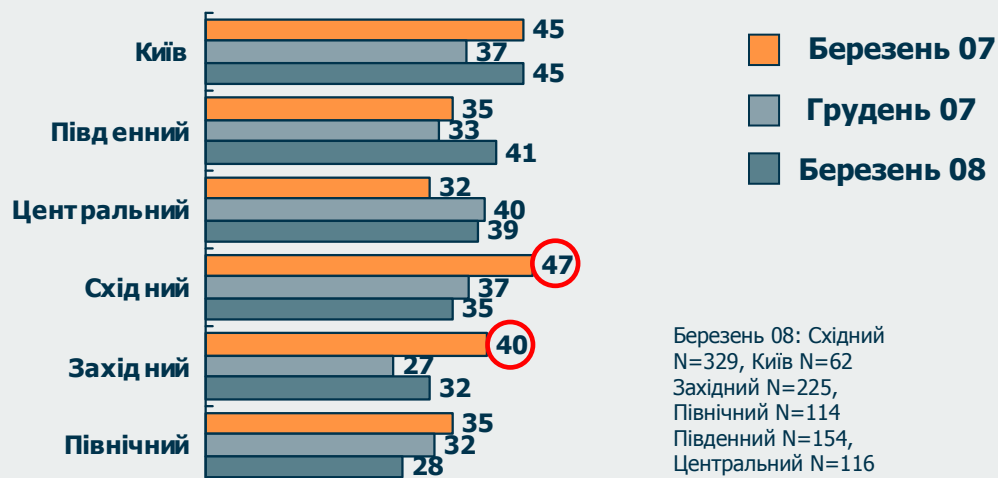
Покупці книжок: демографічні характеристики (2)

% до всіх респондентів в кожній хвилі опитування та категорії

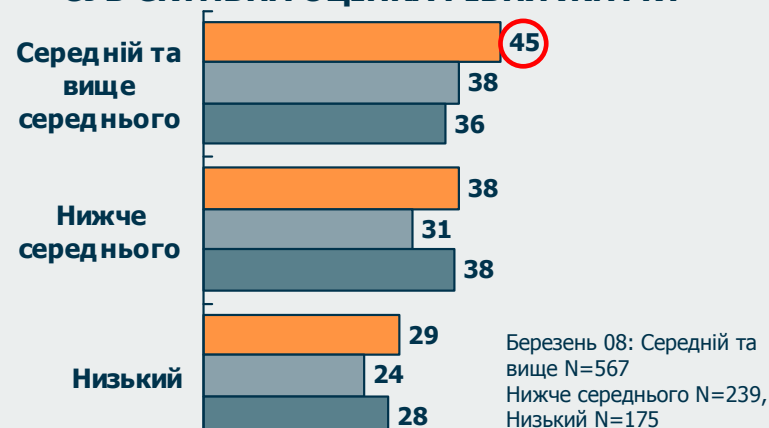
○ Вказує, що даний відсоток значуще більший за відповідний йому у березні 08

12

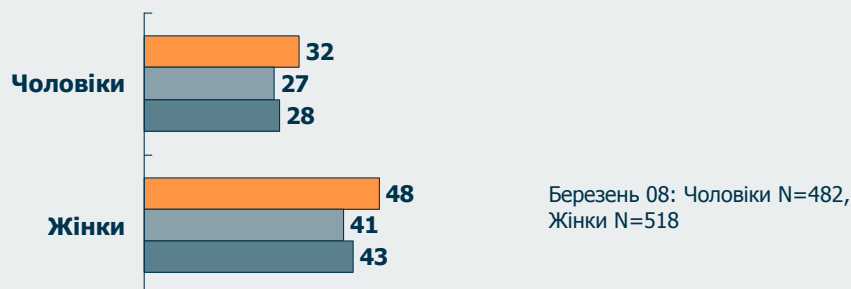
ЧАСТКА ПОКУПЦІВ: РЕГІОН

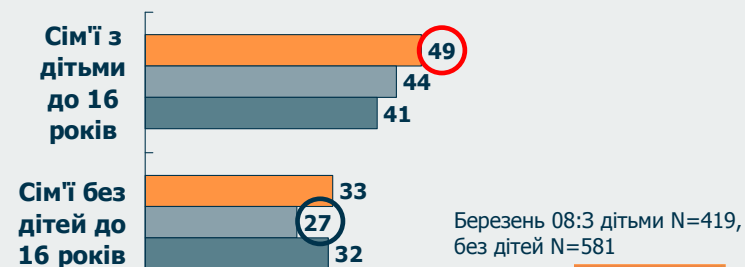
ЧАСТКА ПОКУПЦІВ: СУБ'ЄКТИВНА ОЦІНКА РІВНЯ ЖИТТЯ

ЧАСТКА ПОКУПЦІВ: СТАТЬ

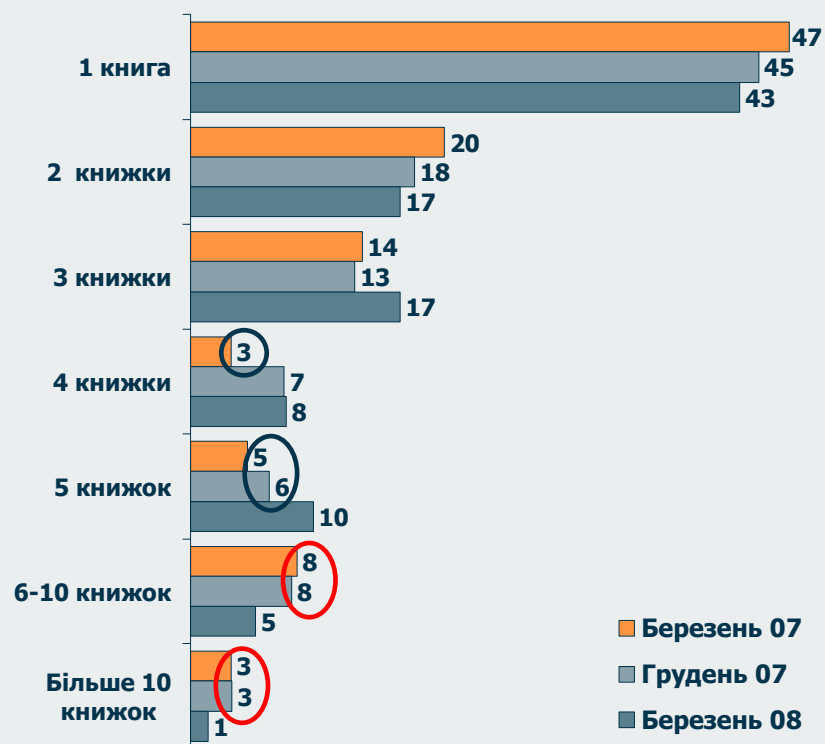
ЧАСТКА ПОКУПЦІВ: НАЯВНІСТЬ ДІТЕЙ В СІМ'Ї

Кількість придбаних книжок

% тих, хто купував книжки протягом останніх 3-ох місяців, N (Березень 08)=356

Скільки книжок Ви купили протягом останніх 3 місяців?

- Вказує, що дане значення значуще більше від відповідного йому у березні 08
- Вказує, що дане значення значуще менше від відповідного йому у березні 08

Середня кількість книжок, що їх купили протягом останніх 3 місяців

	Березень 07	Грудень 07	Березень 08
Жінки	3,3	3,0	2,9
Чоловіки	2,8	2,8	2,3
Загалом	3,1	2,9	2,7

15-19	3,0	2,4	2,1
20-29	3,1	2,8	2,2
30-39	2,8	3,1	3,2
40-49	2,8	3,4	2,7
50-59	4,2	2,7	2,8

4

Які книжки купують українці

Які книжки купують українці (1)

Книжка як подарунок:

- У березні 2008 на 5% більше покупців купували книги на подарунок іншим. Відповідно частка опитаних, які придбали книжки лише для себе та власних дітей зменшилася з 80% до 74%. Така зміна відбулася в основному за рахунок жінок та опитаних віком 20-29 років.

Види книжок:

- В усіх хвилях опитування найчастіше українці купували **художню літературу** (у березні 2008 41% покупців книжок зазначили, що остання книга, яку вони купили, належала до цієї категорії). Більше того, протягом року художня література стала більш популярною, особливо серед жінок, а книги категорії “інша не художня література” купували менше (значущий спад в основному за рахунок чоловіків). Проте, респонденти віком 50-59 років значно менше купували цей вид літератури (їх частка зменшилася з 49% до 28% порівняно з груднем 2007) на користь іншої не художньої літератури.
- Порівняно із груднем 2007 року меншою **популярністю користувалася навчальна та наукова література** – 21% порівняно з 27% у грудні. Зміна відбулася за рахунок жінок. Імовірніше за все, це пов'язано із сезонними коливаннями ринку, коли на осінній період припадає найбільша активність придбання навчальної літератури.
- Інші категорії літератури значуще не змінилися: близько 9% купували **словники, атласи й енциклопедії**, близько 18% - **книги для дітей**. Жінки продовжували купувати дитячі книжки частіше (24%), ніж чоловіки (15%). Книжки для дітей найрідше купують 15-19-літні, інші вікові категорії респондентів в усіх хвилях купують їх приблизно з однаковою частотою.

Ціни на книжки:

- Протягом другого півріччя 2007 року відбулося суттєве подорожчання книг усіх видів, тому ціни придбаних книг у березні 2008 значуще вищі за минулорічні. Так, середня вартість останньої придбаної книги зросла з 23 до 27 гривень. За навчальні та наукові книги респонденти платили на 4 гривні більше, ніж у березні 2007 року, а за дитячу літературу - на 5 гривень більше. Художню літературу опитані купували в середньому за 26 гривень, що значуще не відрізняється від цін березня 2007 року.
- Порівнюючи березень 2008 року з минулим кварталом, можна відзначити, що пік росту цін відбувався саме у грудні 2007 року, оскільки вартість купленої художньої та навчальної літератури значуще знизилася з грудня 2007 до березня 2008 року: художньої літератури – з 30 до 26 гривень, а навчальної – з 33 до 28 гривень.
- Ціни придбаних книжок значуще не відрізняються в жодному з регіонів (Київ не враховувався через недостатню для аналізу кількість респондентів). Найнижчі ціни у селах, а також в містах 50-500 тис.

Які книжки купують українці (2)

Мова:

- Протягом року розрив між часткою придбаних книжок російською та українською мовами суттєво зменшився. Кількість придбаних російськомовних книг переважає відповідну кількість україномовних вже не на 26% як у березні 2007 року, а на 17% - їх частки становлять відповідно 40% та 57%. Проте, протягом останнього кварталу частка книг, придбаних російською мовою збільшилася з 52 до 57%, а українською – зменшилася з 46% до 40%. Така зміна ймовірно пов'язана зі спадом попиту на навчальну літературу порівняно з груднем 2007. За рік частка громадян, що протягом останніх 3 місяців купували книжки тільки російською мовою зменшилася на 6% (з 61% до 55%), а тих, хто купував книги лише українською - залишилася сталою в порівнянні з попередніми періодами (близько 26%).
- Найчастіше українською мовою продовжують купувати дитячі та навчальні й наукові книжки, близько половини опитаних купує їх українською. Частка покупців художньої літератури/поезії українською мовою зменшилася протягом року і становить лише 22% порівняно з 44% у березні 2007 року.
- На Сході частка придбаних книг українською мовою незмінно є найменшою – 7%, на Півдні вона повернулася до рівня минулого року і склала 8% (у грудні частка придбаних книг українською мовою складала 20%), в Центрі – 54%, на Заході – 82%.

Пошук книжок:

- Частка осіб, які ніколи не заходять до книжкового магазину, щоб купити певну книжку залишається стабільною - близько 35%.
- Для 23% опитаних проблема пошуку потрібної книжки в грудні 2007 була актуальною (з них 14% лише інколи знаходять те, що шукають, 7% - рідко знаходять, 2% - ніколи не знаходять). Натомість 42% завжди або часто знаходять потрібну їм книгу.
- Чоловіки значно рідше спеціально шукають певну книгу, ніж жінки. Вікових відмінностей у березні 2008 року не виявлено.

Для кого купували книгу протягом останніх трьох місяців: розподіл за статтю та віком

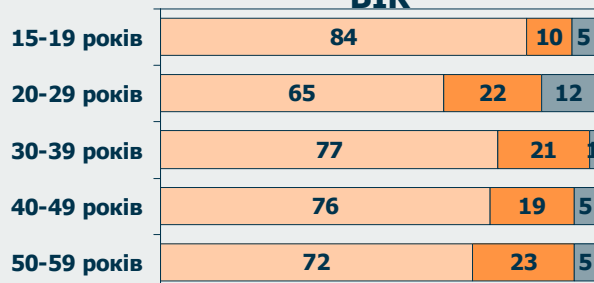
Менше стали дарувати ті респонденти, які раніше купували книги і собі, і на подарунок.

% до всіх, хто купував книжки протягом останніх 3-ох місяців, в кожній хвилі опитування та категорії.

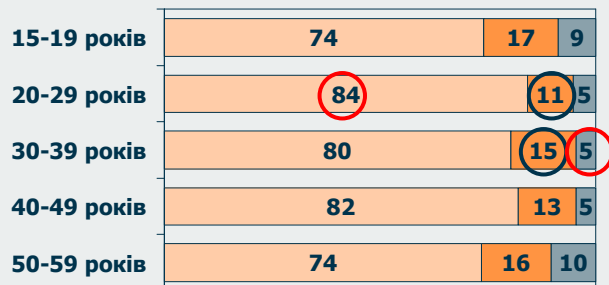
17

Березень 08

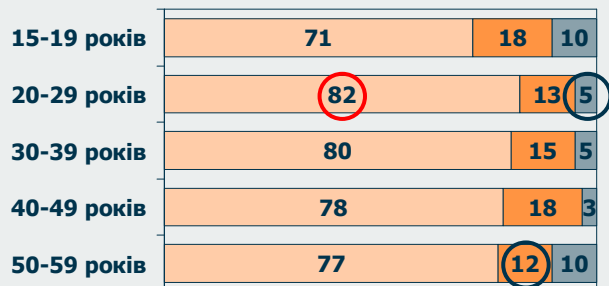
ВІК

Грудень 07

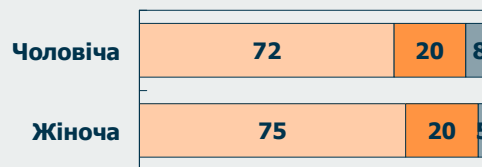

Березень 07

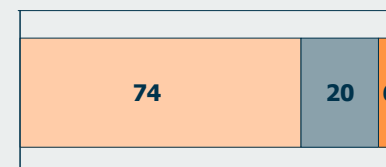

Березень 08: 15-19 N=39, 20-29 N=81,
30-39 N=83, 40-49 N=65, 50-59 N=68

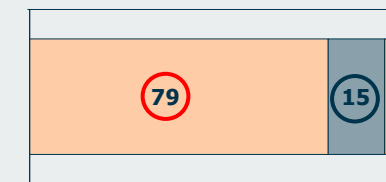
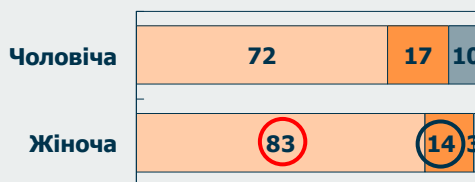
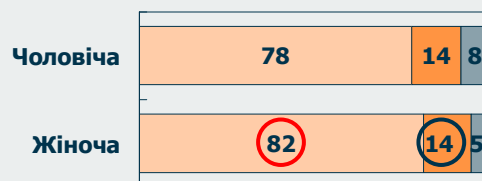
СТАТЬ

ЗАГАЛОМ

- Вказує, що даний відсоток значуще більший за відповідний йому у березні 08
- Вказує, що даний відсоток значуще менший за відповідний йому у березні 08

- Лише для себе / своїх дітей
- І для себе, і для інших в якості подарунка
- Тільки як подарунок для інших людей

Березень 08: Чоловіки N=134,
Жінки N=222

Березень 08: Загалом N=356

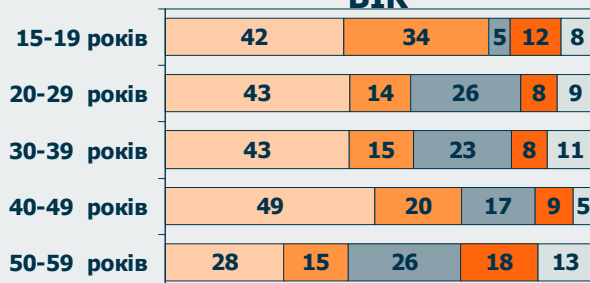
Яку книгу Ви купили останнього разу: розподіл за віком та статтю

% до всіх, хто купував книжки протягом останніх 3-ох місяців, в кожній хвилі опитування та категорії.

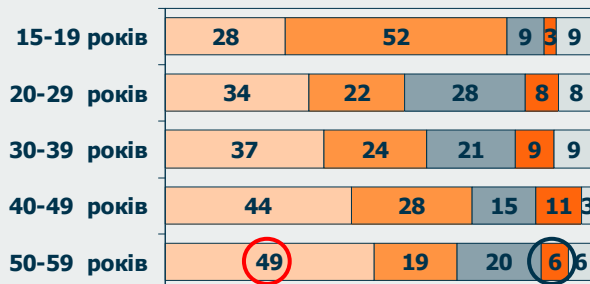
18

Березень 08

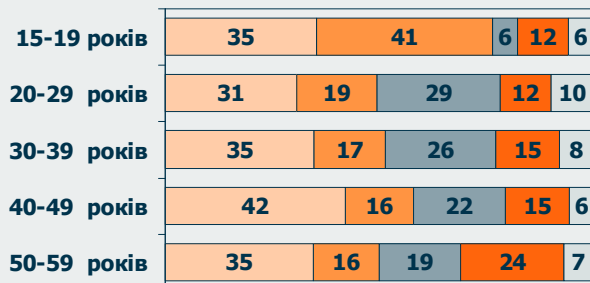
ВІК

Грудень 07

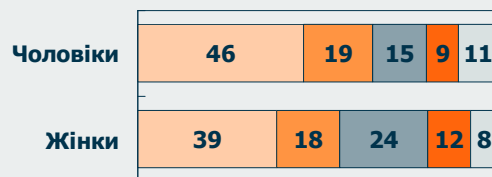

Березень 07

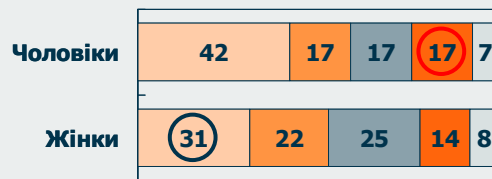
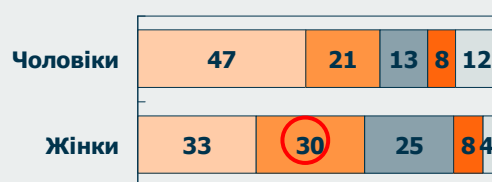

Березень 08: 15-19 N=39, 20-29 N=81,
30-39 N=83, 40-49 N=65, 50-59 N=68

СТАТЬ

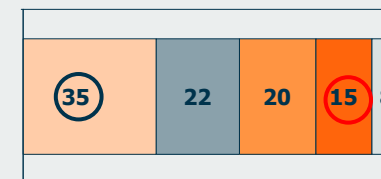
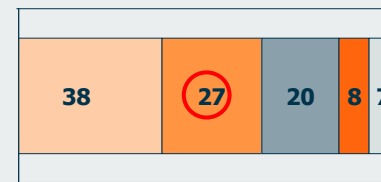
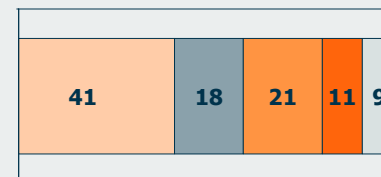
- Вказує, що даний відсоток значуще більший за відповідний йому у березні 08
○ Вказує, що даний відсоток значуще менший за відповідний йому у березні 08

- Художня література/ поезія
□ Навчальна/ наукова книга
■ Книга для дітей
■ Інша не художня книга
□ Енциклопедії/ словники/ атласи

Березень 08: Чоловіки N=134,
Жінки N=222

ЗАГАЛОМ

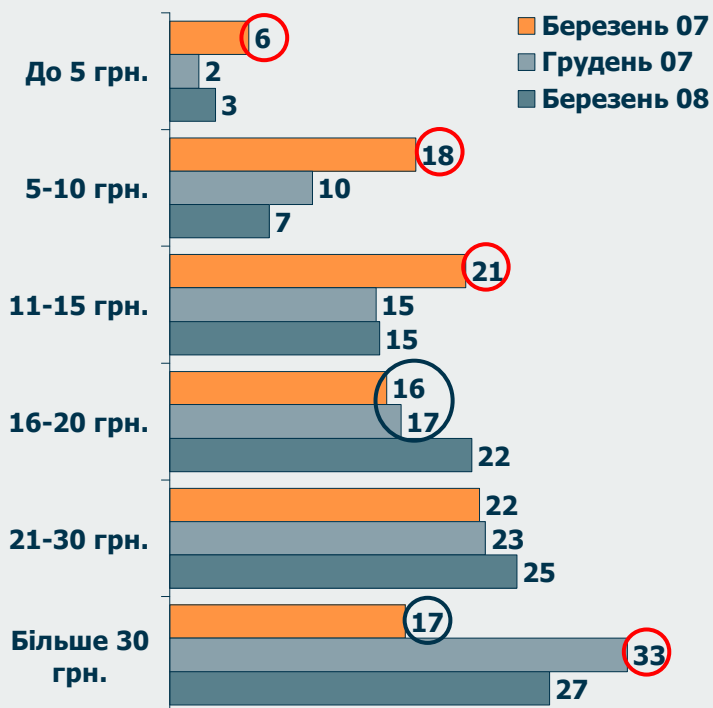

Березень 08: Загалом N=356

Скільки коштувала книжка, яку Ви купили останньою?

% тих, хто купував книжки протягом останніх 3-ох місяців, N (Березень 08)=356

Скільки коштувала книжка, яку Ви купили останньою?

- Вказує, що дане значення значуще більше від відповідного йому у березні 08
- Вказує, що дане значення значуще менше від відповідного йому у березні 08

Середня вартість книжки, що її купили останньою***

	Березень 07	Грудень 07	Березень 08
Художня література	23,3 грн.	29.7 грн.	25.9 грн.
Навчальна/ наукова література	24,0 грн.	32.8 грн.	27.9 грн.
Дитяча книга	15,5 грн.	22.0 грн.	21.5 грн.
Загалом	23,0 грн.	29.8 грн.	27.8 грн.

***- окремо не аналізуються категорії нехудожня література та енциклопедії/словники/атласи, оскільки кількість покупців цих категорій книжок недостатня для детальнішого статистичного аналізу

РОЗПОДІЛ ЗА РЕГІОНОМ

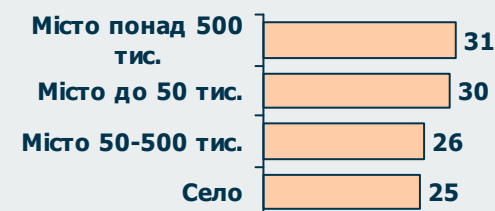
(середня вартість, грн.)

** - об'єднує Центр та Північ

РОЗПОДІЛ ЗА РОЗМІРОМ НАСЕЛЕНОГО ПУНКТУ

(середня вартість, грн.)

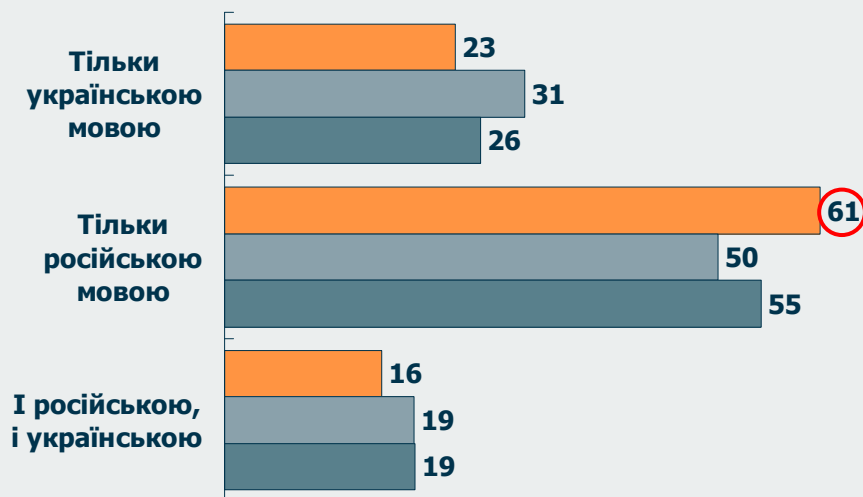

Якою мовою були книжки, що Ви купили?

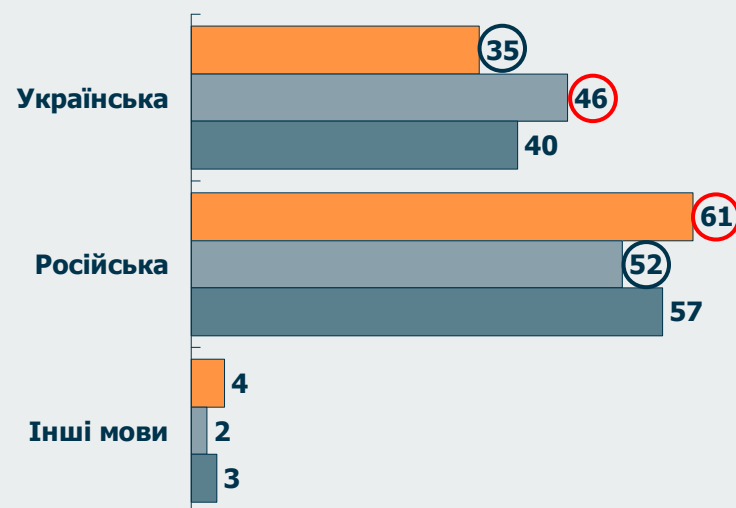
% тих, хто купував книжки протягом останніх 3-ох місяців, N (Березень 08)=356

20

Якою мовою Ви купували книжки протягом останніх 3 місяців?

Розподіл загальної кількості книжок, куплених протягом останніх 3 місяців, за мовою

■ Березень 07

■ Грудень 07

■ Березень 08

○ Вказує, що дане значення значуще більше від відповідного йому у березні 08

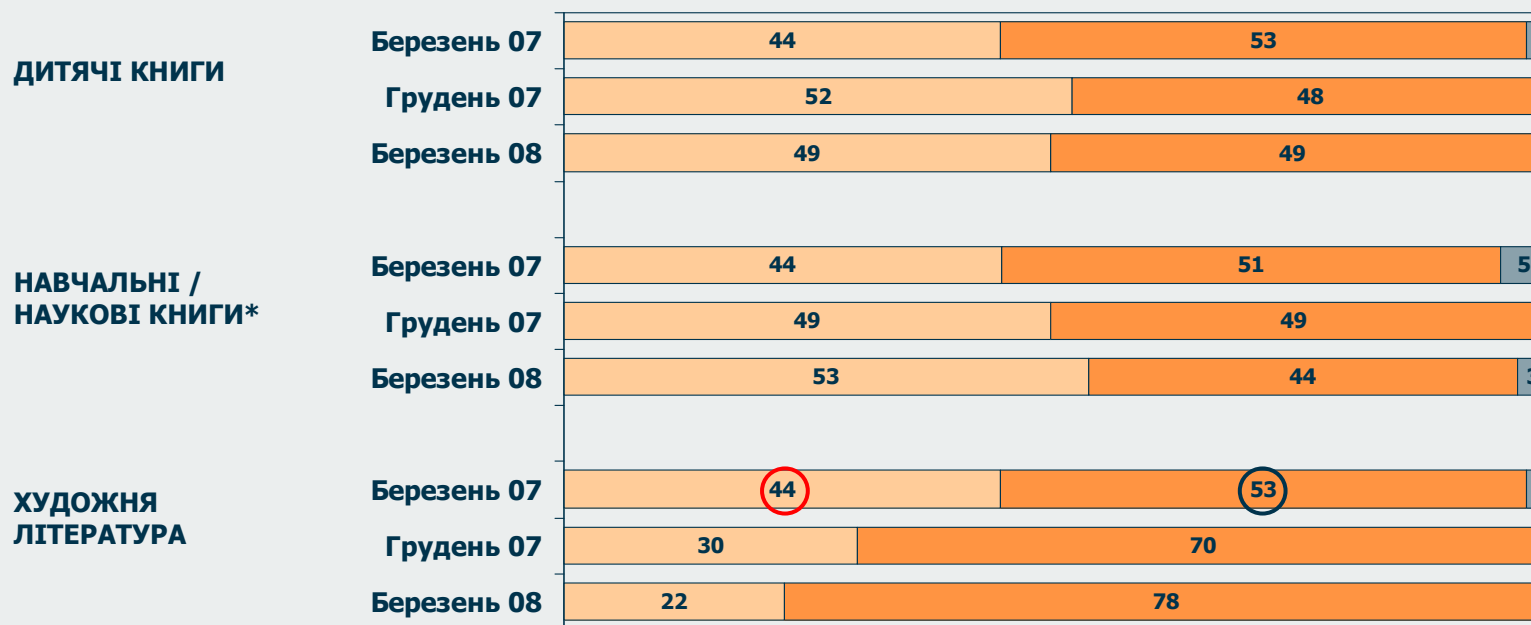
○ Вказує, що дане значення значуще менше від відповідного йому у березні 08

Види книжок: розподіл за мовою

% до всіх, хто купував книжки протягом останніх 3-ох місяців, в кожній хвилі опитування та категорії.

21

Якою мовою була книжка, яку Ви купили останнього разу?

Березень 08: Покупці дитячої літератури
N=74; навчальної та наукової N=65;
художньої літератури N=147.

■ Українською

■ Російською

■ Іншою іноземною мовою

Вказує, що дане значення значуще більше від відповідного йому у березні 08

Вказує, що дане значення значуще менше від відповідного йому у березні 08

Примітка:* За винятком підручників для середньої школи

FUND FOR CENTRAL AND EAST EUROPEAN BOOK PROJECTS

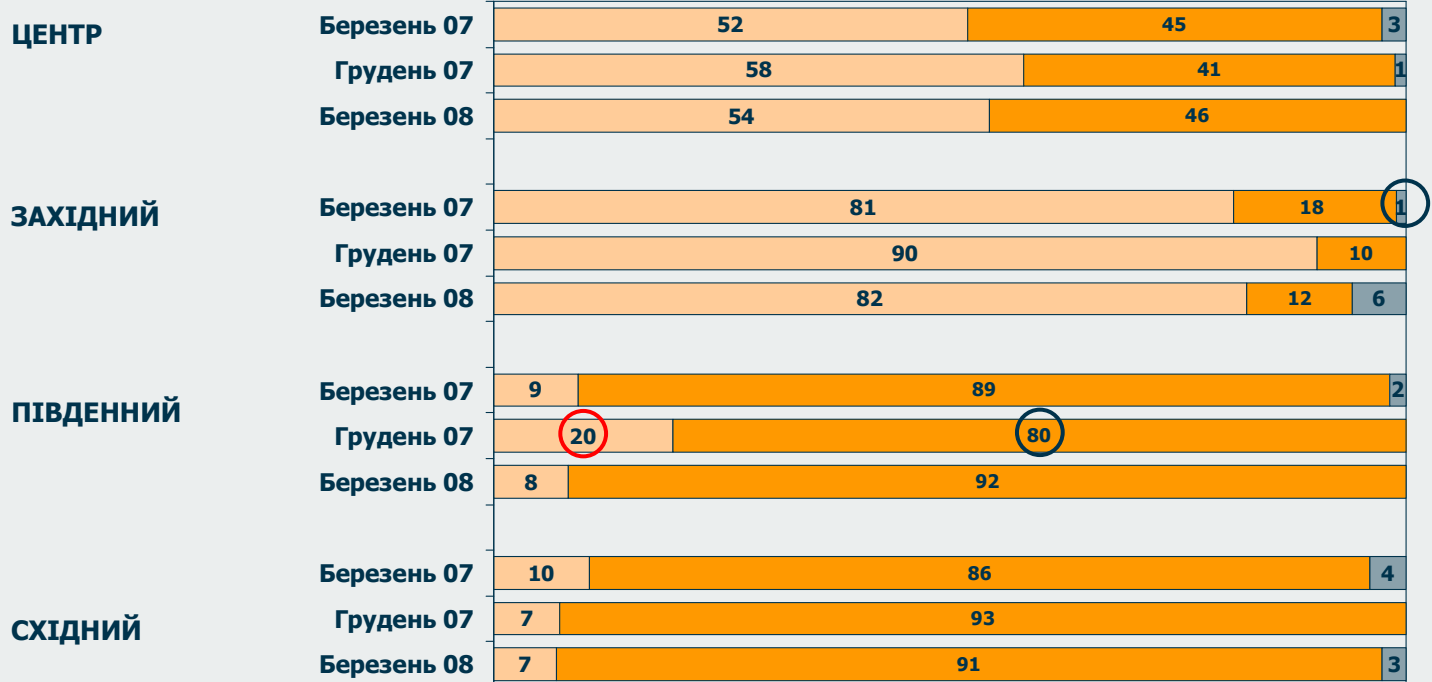
GfK

Мова книжок: розподіл за регіонами

% до всіх, хто купував книжки протягом останніх 3-ох місяців, в кожній хвилі опитування та категорії.

22

Якою мовою була остання куплена Вами книга?

Березень 08: Центр N=77; Захід N=72;
Південь N=64; Схід N=116.

■ Українська

■ Російська

■ Іншою іноземною мовою

Вказує, що дане значення значуще більше від відповідного йому у березні 08

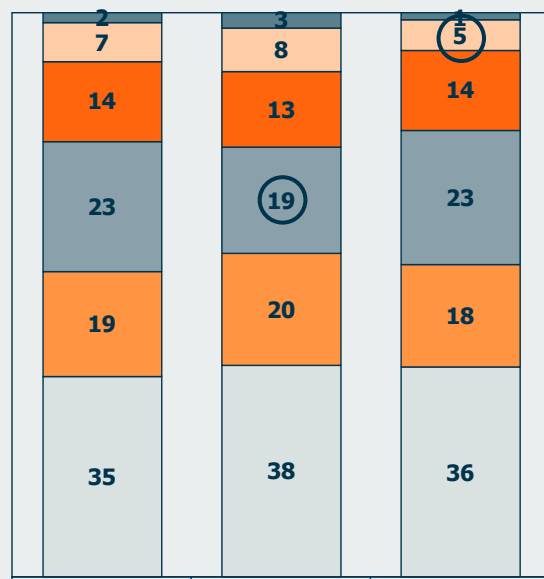
Вказує, що дане значення значуще менше від відповідного йому у березні 08

Чи завжди Ви можете знайти потрібну Вам книгу?

% від усіх опитаних та опитаних у певній категорії

23

Динаміка між хвилями

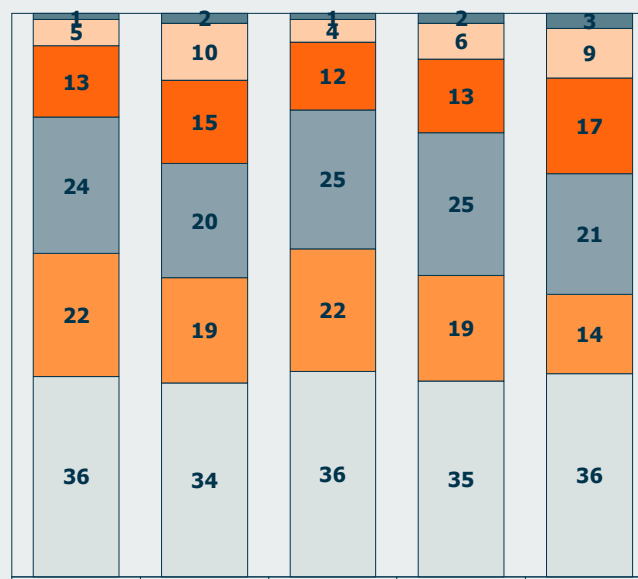
Березень 08 Грудень 07 Березень 07

- Я ніколи не знаходжу книжок / змісту книжок, які шукаю
- Я рідко знаходжу те, що шукаю

Березень 08: Загалом N=1000

- Вказує, що дане значення значуще більше від відповідного йому у березні 08
- Вказує, що дане значення значуще менше від відповідного йому у березні 08

Розподіл за віком (Березень 08)

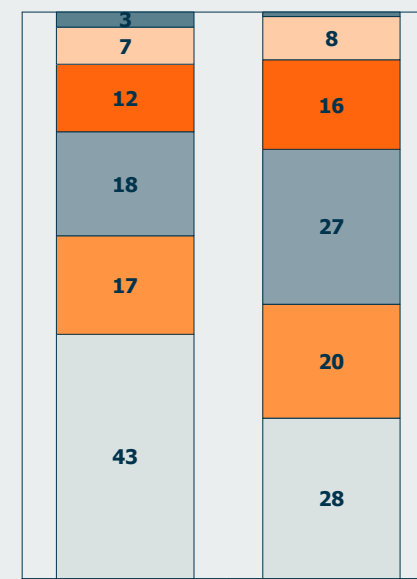

15-19 років 20-29 років 30-39 років 40-49 років 50-59 років

- Я інколи знаходжу те, що шукаю
- Я часто знаходжу те, що шукаю

Березень 08: 15-19 N=116, 20-29 N=237, 30-39 N=214, 40-49 N=234, 50-59 N=199

Розподіл за статтю (Березень 08)

Чоловіки Жінки

- Я завжди знаходжу те, що шукаю
- Я ніколи не заходжу до книжкового магазину, щоб купити певну книжку

Березень 08: Чоловіки N=484, Жінки N=516

5

Мотивація до купівлі і не купівлі книжок

Основні причини купівлі і не купівлі книжок

Причини купівлі книжок:

- Основною причиною купівлі книг залишається **цікавість її змісту для читача** (42% покупців книжок обрали цю причину).
- Частіше стали купувати книги через те, що **сподобалася назва книги** (на 6-8% частіше), **серія** (на 7% порівняно з минулим роком) або **автор** (на 5-6% частіше). **Для навчання, роботи або ж в цьому з'явилася практична потреба** купували на 5-8% менше опитаних. **Реклама** стала причиною покупки лише для 1% покупців, порівняно з 4% у червні 2007 року.
- Решта змін є не значущими: 15% покупців привернуло увагу оформлення книги, 12% керувалися рекомендаціями друзів та знайомих при купівлі книжок, 10% громадян виконували прохання членів родини або друзів.
- Найменш поширеними (4% і менше) причинами купівлі книжок є довіра певному видавництву (4%), рекомендації персоналу в магазині (3%), посилання в іншій книзі (1%), дешевизна або акція (1%).

Причини не купівлі книжок:

- Найбільш часто згадуваною причиною продовжує залишатись **відсутність потреби у книжках/цікавості до книжок** — цю причину в усіх хвилях опитування вказувало близько половина громадян, які не купували книжки протягом останніх 3 місяців. При чому, ця причина стає дедалі популярнішою серед тих, хто не купує книги, зокрема, у порівнянні з березнем 2007 її назвало на 7% більше опитаних (49% проти 56%). Чоловіки дану причину продовжували згадувати значно частіше (65%), ніж жінки (45%).
- **Брак грошей** став менш популярною, але все ж другою за частотою згадування причиною не купівлі книг. У порівнянні з березнем минулого року цю причину назвали на 6% менше людей (14% цього року порівняно з 20% минулого). 9% опитаних незмінно говорять, що та книга, яку вони хотіли купити була занадто дорогою. В усіх хвилях жінки значно частіше за чоловіків стверджують, що не можуть дозволити собі купити книжку (у березні 2008 цю причину обрали 19% жінок проти 9% чоловіків).
- Третьою причиною відмови від покупки книжок є їх **позичання у друзів і в бібліотеці** (12%). В усіх хвилях опитування не покупці книжок у віці 15-19 вдвічі частіше беруть книги у друзів чи у бібліотеці, ніж респонденти решти категорії 20-39 років.

Причини купівлі останньої придбаної книги

% тих, хто купував книжки протягом останніх 3-ох місяців, необмежена к-сть відповідей, N(Березень 08)=356

26

○ Вказує, що дане значення значуще більше від відповідного йому у березні 08

○ Вказує, що дане значення значуще менше від відповідного йому у березні 08

У червні 2007 було змінено перелік альтернатив в анкет, тому дані подаються за ОСТАННІ три хвили

FUND FOR CENTRAL AND EAST EUROPEAN BOOK PROJECTS

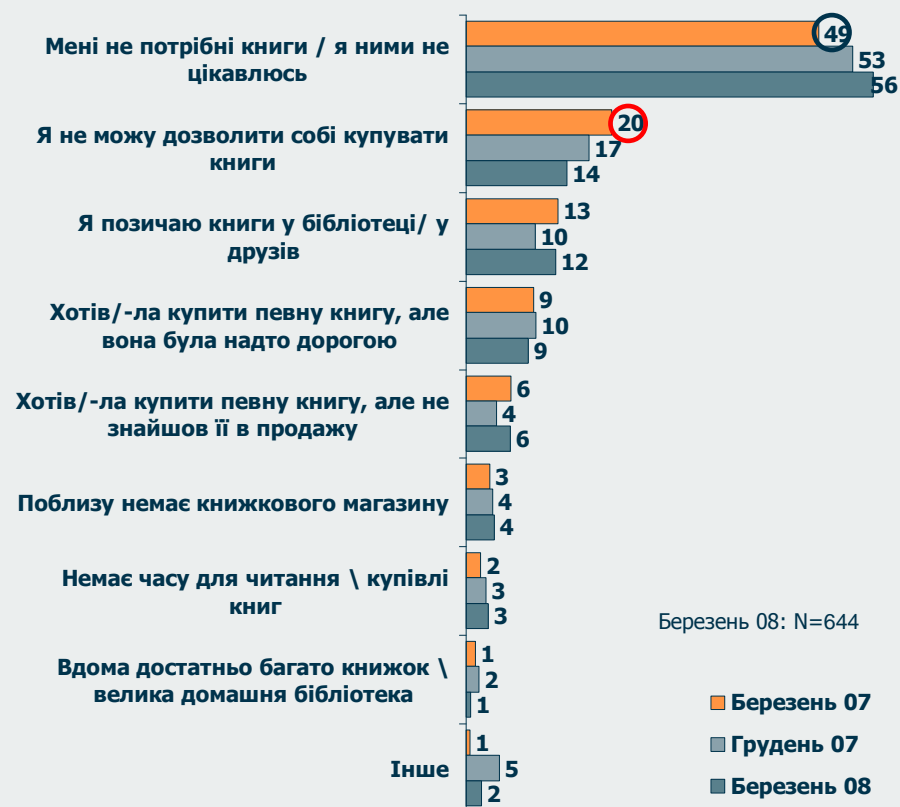
GfK

Чому Ви не купували книжок протягом останніх 3 місяців?

% до всіх респондентів, що не купували книжок, в кожній хвилі опитування та категорії.

ЗМІНИ ПРИЧИН ВІДМОВИ КУПУВАТИ КНИЖКИ (ДИНАМІКА МІЖ ХВИЛЯМИ)

% до респондентів, що не купували книжок впродовж минулих 3 місяців

ОСНОВНІ ПРИЧИНИ ВІДМОВИ ВІД КУПІВЛІ КНИЖОК: ЗА ВІКОМ (Березень 08)

27

% до респондентів у кожній віковій та статевій групі

ЗА СТАТТЮ (Березень 08)

○ Вказує, що дане значення значуще більше від відповідного йому у березні 08

○ Вказує, що дане значення значуще менше від відповідного йому у березні 08

6

Місця купівлі книжок

Місця купівлі книжок

- У грудні 2007 значно збільшилась частка громадян, які купують книги у **книжкових магазинах та супермаркетах**, проте, вже в березні 2008 року вона повернулася до минулорічного рівня – близько 53% купували книги там. Стрибок популярності магазинів та супермаркетів у грудні пов'язаний, ймовірно, з холодною порою року. В березні знизилась частка художньої літератури, купленої в магазинах, частіше там купують навчальну та наукову і дитячу літературу,
- На другому за популярністю місці залишається **книжковий ринок**, де купували книжки 31% респондентів. На книжкових ринках однаково часто купували усі види літератури, а кількість опитаних, які придбали там дитячі книги зменшилася з 33% до 21% протягом року. Респонденти з низьким рівнем життя родини частіше купують книги на книжкових ринках.
- На третьому місці **книжковий клуб** (23%). У книжковому клубі в березні, як і раніше, переважно купували художню літературу та навчальну/наукову. Як і раніше, ним переважно користуються жителі сіл і міст з населенням до 50 тис. та жінки. Проте фінансовий статус користувачів клубу зрівнявся з середнім за вибіркою: 47% назвали свій рівень життя середнім, а 33% - вище середнього. Збільшилася частка тих, хто купував книги безпосередньо у видавця з 1% до 3%.
- Решта змін є не значущими: частка покупців книжок на вуличних розкладках становить близько 16%, близько 2% респондентів зазначили, що купували книжки у продавця, що подорожує, 1% - у букініста, менше 1% замовляли книги в Інтернет-магазині.

Де саме ви купували книги протягом останніх 3 місяців?

% тих, хто купував книги протягом останніх 3-ох місяців, необмежена кількість відповідей, N(Березень 08)=356.

30

Примітка: ** На розкладці на вулиці, на залізниці, у лікарні, тощо
*** На ярмарку, замовили безпосередньо у видавця тощо.

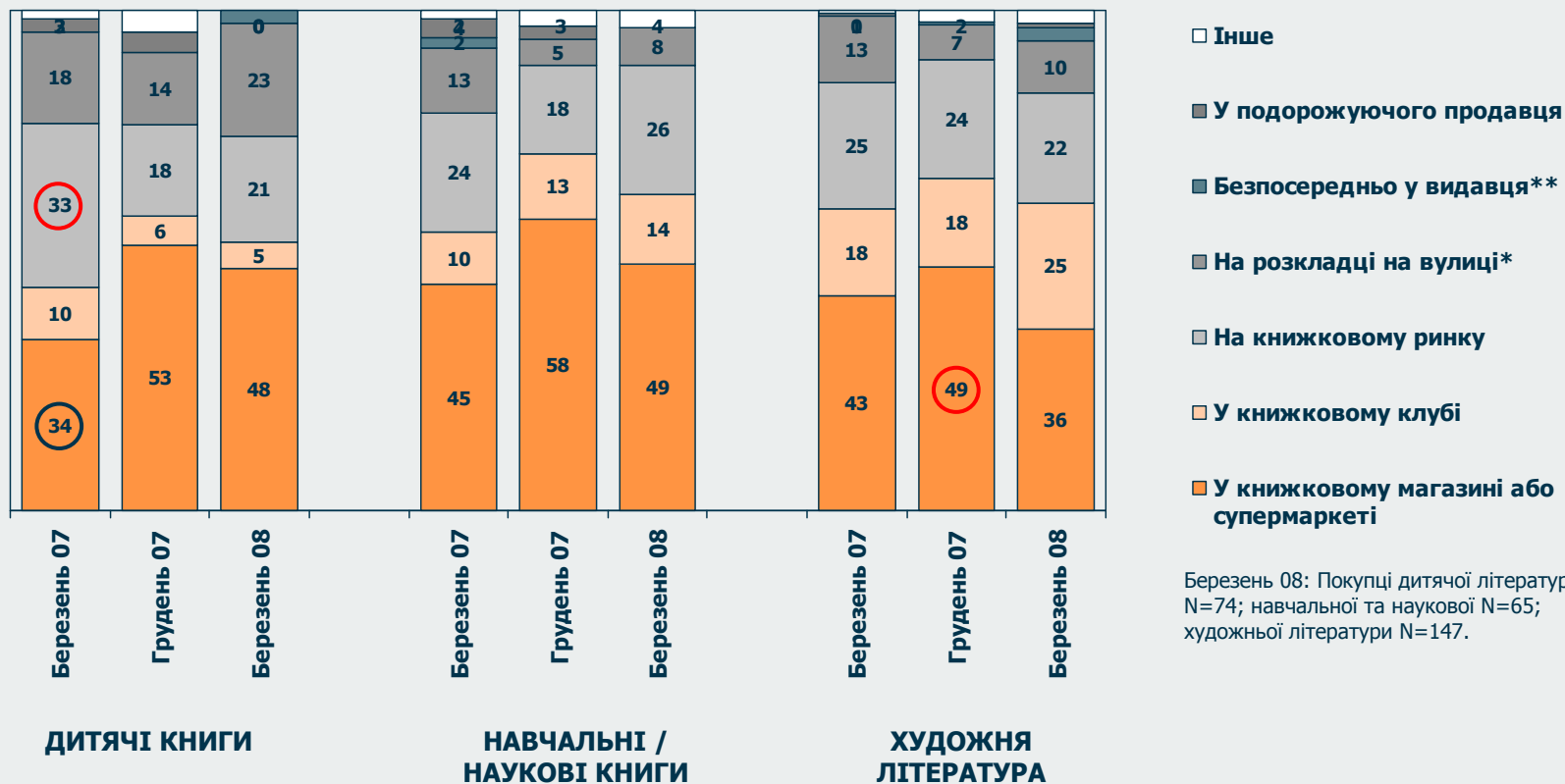
○ Вказує, що дане значення значуще більше від відповідного йому у березні 08
○ Вказує, що дане значення значуще менше від відповідного йому у березні 08

Місця покупки: розподіл за категоріями книжок

% до всіх, хто купував книжки протягом останніх 3-ох місяців, в кожній хвилі опитування та категорії.

Де саме Ви останній раз купували книжку?

31

- Інше
- У подорожуючого продавця
- Безпосередньо у видавця**
- На розкладці на вулиці*
- На книжковому ринку
- У книжковому клубі
- У книжковому магазині або супермаркеті

Березень 08: Покупці дитячої літератури N=74; навчальної та наукової N=65; художньої літератури N=147.

- Вказує, що дане значення значуще більше від відповідного йому у березні 08
- Вказує, що дане значення значуще менше від відповідного йому у березні 08

Примітка: * На розкладці на вулиці, на залізниці, у лікарні, тощо ** На ярмарку, замовили безпосередньо у видавця тощо.

Додаток І: Анкета

Анкета (1)

33

- B1** Скільки книжок Ви особисто купили для себе або для інших людей за останні три місяці? Коли ми говоримо про книжки, ми маємо на увазі всі книги будь-якою мовою, включаючи книги для дітей та навчальну літературу, окрім підручників для початкової та середньої школи.
- B2** За останні три місяці ви купували книги для себе та вашої родини, чи як подарунок для інших?
- B3** Серед тих книжок, які ви особисто купили за останні три місяці, скільки з них було російською, українською, іншими (іноземними) мовами?
- B4** Книгу якого жанру ви купили останнього разу?
- B5** Книгу якою мовою ви купили останнього разу?
- B6** Подивіться, будь ласка, на список і скажіть, де ви купували книги за останні три місяці? Згадайте, будь ласка, всі книги, які ви особисто купили за останні три місяці.
- B7** Де ви купили останню книгу?
- B8** Якою була приблизна вартість книги, яку ви купили останнього разу?
- B9** Назвіть, будь ласка, причину купівлі останньої книги; що спонукало вас її купити?
- B10** Скажіть, будь ласка, чи завжди ви можете знайти необхідну вам книгу? якщо ні, скажіть, як часто ви заходите до книжкового магазину, щоб знайти певну книгу чи її зміст і не можете її знайти?

Анкета (2)

34

Запитання для тих респондентів, хто не купував книжки протягом останніх трьох місяців:

B11 А чому ви не купували книжки за останні три місяці? назвіть, будь ласка, головну причину. Чи були які-небудь інші причини? Якщо так, то які саме? (відкрите запитання)

B12 Що могло б спонукати вас купувати книги взагалі, або купувати їх частіше? (відкрите запитання)